

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: **M. J. M.M.**
státní příslušnost Irácká republika
zastoupený advokátem Mgr. Ondřejem Zaorálkem
sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, 700 30 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č.j. OAM-395/ZA-ZA11-K09-PD1-R2-2017 ze dne 23. 9. 2022, ve věci prodloužení doplňkové ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-395/ZA-ZA11-K09-PD1-R2-2017 ze dne 23. 9. 2022 **se zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce Mgr. Ondřeje Zaorálka, advokáta se sídlem v Ostravě, Kpt. Vajdy 3046/2.

Odůvodnění:

1. Žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví a ve výroku tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) neprodloužil žalobci doplňkovou ochranu podle § 53a odst. 4 zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“). V důvodech rozhodnutí se uvádí, že - stručně řečeno - situaci v Iráku nelze k datu vydání rozhodnutí klasifikovat jako totální konflikt a žalovaný v případě žalobce neshledal žádné

Shodu s prvopisem potvrzuje M.R.

skutečnosti, na základě kterých by bylo možno dojít k závěru, že by žalobci mělo oproti ostatním občanům Iráku hrozit ve zvýšené míře riziko svévolného (nerozlišujícího) násilí ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Samotný azylový příběh žalobce (obavy z manžela jeho milenky) pak žalovaný považoval shodně jako v prvotním řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zcela nedůvodný pro udělení mezinárodní ochrany.

2. Žalobce podal proti rozhodnutí dne 24. 10. 2022 u Krajského soudu v Ostravě včasnou žalobu, ve které navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalobce vyjádřil přesvědčení o tom, že stále nepříznivá bezpečnostní situace v Irácké republice plně odůvodňuje prodloužení doplňkové ochrany. Podle žalobce není bezpečnostní situace v Irácké republice příznivá a připomněl v této souvislosti četné útoky na cíle nacházející se na území Irácké republiky ze strany iránských sil či útoky na iránské cíle nacházející se na území Irácké republiky ze strany vojenských sil Spojených států amerických, včetně usmrcení iránského generála Kásima Sulejmáního či raketové útoky na cíle nacházející se ve městě K., přičemž posledně jmenované akty se odehrávají kontinuálně nejméně od roku 2019 až do současnosti. Argumentaci žalovaného opřenou o porážku Islámského státu v Irácké republice považuje žalobce za značně zavádějící a nesprávnou, a nelze z ní vycházet. Žalobce namítl, že v případě návratu do Irácké republiky by mu mohla hrozit vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a), b) a d) zákona o azylu. Podle žalobce je nezbytné, aby byla důkladně prověřena aktuální situace v Iráku z hlediska praxe ukládání trestu smrti, mučení, krutého, nelidského a ponižujícího zaházení a trestání a mučením vynucených doznání, když dosavadní řízení takové důkladné prověření nezajistilo. Žalobce připomněl, že je sunnitský muslim, před opuštěním Irácké republiky žil v K. v oblasti Kurdistánu a jsou to právě sunnitští muslimové, kteří jsou ze strany vládních složek, ovládaných šiitskými muslimy, podezírání ze spolupráce s teroristy z ozbrojené skupiny Islámský stát, a tedy jsou to především sunnitští muslimové, kterým reálně hrozí, že budou ze strany vládních složek vystaveni praxi ukládání trestu smrti, mučení, krutého, nelidského a ponižujícího zaházení a trestání a praxi mučením vynucených doznání. Žalobce má tedy obavu, že v případě návratu do Irácké republiky by mohl být ohrožen na své svobodě či dokonce na životě, že by mohl být mučen a že by s ním mohlo být krutě a nelidsky zacházeno, a to v důsledku neutěšené lidskoprávní situace v Irácké republice, když vládní orgány nejsou způsobilé garantovat dodržování standardů ochrany lidských práv. Závěrem žalobce poukázal na zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 30. 3. 2021 týkající se situace v Iráku ohledně dodržování lidských práv v roce 2020, ze které v žalobě citoval vybrané pasáže.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Vyjádřil přesvědčení, že vzal v úvahu všechny skutečnosti tvrzené žalobcem, přihlédl k nim a zároveň shromáždil dostupné adekvátní informace o situaci v zemi jeho původu. Žalovaný má za to, že v napadeném rozhodnutí dostatečně srovnal stav a vývoj situace v Iráku od doby udělení doplňkové ochrany a velmi pečlivě a výstižně popsal důvody vedoucí k neprodloužení doplňkové ochrany. V Iráku došlo podle žalovaného k podstatným a trvalým změnám v celkové bezpečnostní situaci a tento závěr má oporu ve zprávách o zemi původu. Žalovaný připustil, že Irák je a bude vždy určitou problémovou zemí a jednotlivé zprávy budou informovat o případech nedodržování lidských práv, avšak k tomuto je třeba vždy přistupovat s ohledem na konkrétní případ žalobce. Tomu podle žalovaného nehrozí v zemi původu pronásledování ani vážná újma, jak je popsáno v napadeném rozhodnutí.

4. Krajský soud přezkoumal u ústního jednání napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud v první řadě ze správního spisu. Podává se z něj, že žalobce podal dne 21. 5. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 25. 5. 2017 poskytl k žádosti údaje a mimo jiné uvedl, že je kurdské národnosti, náboženským přesvědčením je sunnitský islám, nemá žádné politické přesvědčení ani nebyl členem žádné strany nebo organizace. Posledním místem jeho bydliště v Iráku bylo město K., čtvrť A., Irák opustil dne 16. 5. 2017, cestoval ze Sulejmánie letecky do Istanbulu, zůstal tam 6 hodin a potom letěl do Prahy. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že se zamiloval do vdané ženy, její manžel mu stále více vyhrožoval, tak musel opustit Irák. Jiný důvod nemá. Při pohovoru konaném téhož dne žalobce dále mimo jiné uvedl, že celý život žil v K., ale poté, co se seznámil s tou ženou, tak se schovával v Sulejmanyji, kde bydlel u známých, několikrát odjel do Erbilu za účelem vyřizování českého víza. V K. má dva bratry a žijí tam i jeho rodiče. Žalovaný rozhodl dne 14. 8. 2017 tak, že se žalobci mezinárodní ochrana neuděluje, ale udělil žalobci doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců od právní moci rozhodnutí. Důvodem pro udělení doplňkové ochrany byl ozbrojený konflikt v zemi původu mezi iráckými vládními jednotkami, kurdskými pešmergy, šíitskými milicemi a mezinárodní koalicí v čele s USA a tzv. Islámským státem, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu, resp. nelze vyloučit, že by nebyl vystaven hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 8. 2017 (viz doložka na písemném vyhotovení rozhodnutí). Dne 18. 6. 2019 podal žalobce žádost o prodloužení doplňkové ochrany. Svou žádost odůvodnil tím, že pochází z K., což je jedno z nejnebezpečnějších míst v Iráku. Jestli se vrátí, tak si je jistý, že jeho osud bude neznámý nebo smrt. V pohovoru k žádosti konaném dne 16. 12. 2019 žalobce dále uvedl, že situace se v Iráku možná na nějakou dobu zlepšila, ale v posledních dvou měsících je zase horší, sleduje satelitní televizi Rudaw a internet, komunikuje s příbuznými a známými. V K. dochází k boji mezi různými skupinami. Zopakoval rovněž obavy z manžela své milenky. Žalovaný rozhodl dne 23. 1. 2020 tak, že žádost žalobce zamítl, protože dospěl k závěru, že od doby udělení doplňkové ochrany žalobci došlo k takovým zásadním změnám situace v zemi jeho původu, že doplňková ochrana již není zapotřebí. Z informací dostupných žalovanému vyplývá, že porážka islámského státu je trvalá, v prosinci 2018 se přibližně již 4 miliony Iráčanů vysídlených od roku 2014 vrátily do svých domovských regionů, v červnu 2019 byla v Bagdádu veřejnosti trvale otevřena zelená zóna, kde sídlí vládní úřady a zahraniční ambasády, což vyvrací tvrzení žalobce o špatné bezpečnostní situaci v Iráku. Žalobce se proti zamítnutí žádosti bránil žalobou a zdejší krajský soud rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2020 rozsudkem ze dne 29. 9. 2021 sp. zn. 62 Az 9/2020 zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (kasační stížnost žalovaného byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2020 č. j. 10 Azs 327/2020-24 odmítnuta). V důvodech kasačního rozsudku krajský soud vytkl žalovanému, že vycházel z nedostatečných, resp. neaktuálních informací. Po vrácení věci proběhl dne 7. 6. 2022 se žalobcem další pohovor, při kterém žalobce uvedl, že se obává smrti, která mu hrozí od manžela jeho milenky, který je vlivným člověkem. Bezpečnostní situace v K. se ještě zhoršila, čehož by mohl manžel jeho milenky zneužít, může si najmout vraha. Žalovaný doplnil podklady o Informace Ministerstva zahraničních věcí Iráku ohledně pasů a cestovních dokladů, o sdělení Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 10. 5. 2021 (Situace

neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Regionu iráckého Kurdistanu), 28. 7. 2021 (Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti) a 1. 12. 2021 (Situace sunnitského obyvatelstva), dále o informace OAMP ze dne 22. 2. 2022 (Situace etnických a náboženských menšin - Bezpečnostní situace) a ze dne 24. 5. 2022 (Bezpečnostní a politická situace v zemi) a o informace Agentury Evropské unie pro azyl (EUAA) z ledna 2022 (Irák: Bezpečnostní situace) a z června 2022 (Doporučení pro zemi: Irák). Žalobce měl možnost se dne 19. 9. 2022 seznámit s podklady pro rozhodnutí, kdy uvedl, že k nim nemá co dodat.

6. Krajský soud doplnil dokazování informací Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 30. 3. 2021 nazvanou „Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2020“, ze které se mimo jiné podává, že mezi významné problémy v oblasti lidských práv patřily nezákonná či svévolná zabití, včetně mimosoudních zabití, násilná zmizení osob, mučení a případy krutého, nelidského a ponižujícího zacházení či trestání, drsné a životu nebezpečné podmínky ve věznicích a vazebních zařízeních, svévolné zatýkání a věznění, svévolné nebo nezákonné porušování soukromí, závažné omezování svobody projevu, tisku a internetu, včetně násilí vůči novinářům, pohrůžek násilím namířených proti novinářům, neoprávněného zatčení a stíhání novinářů, cenzury, blokování internetových stránek a existence zákonných ustanovení klasifikujících pomluvu jako trestný čin, podstatné porušování práv na pokojné shromažďování, legislativní omezování svobody pohybu žen, nucené návraty vnitřně vysídlených osob do lokalit, v nichž byly ohroženy na životě a v nichž byla ohrožena jejich svoboda, pohrůžky násilím namířené proti vnitřně vysídleným osobám a populaci navrátilců, kteří jsou považováni za jedince, kteří patřili do skupiny ISIS. V citované zprávě se dále uvádí, že přestože ústava a zákony takové chování zakazují, nedefinují druhy chování, které představují mučení, a zákon poskytuje soudcům možnost rozhodovat se zcela volně podle svého uvážení, když posuzují, zda je doznání obžalovaného přípustné, často bez ohledu na způsob, jakým bylo doznání získáno. Četné zprávy uvádějí, že pracovníci státních orgánů používali mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení či trestání. Soudy běžně akceptovaly vynucená doznání jako důkaz, přičemž v některých případech týkajících se boje proti terorismu a skupiny ISIS byla tato doznání jediným zvažovaným důkazem. Stejně jako v předchozích letech se objevily věrohodné zprávy, že příslušníci vládních sil, včetně příslušníků Federální policie, Národní bezpečnostní služby (NSS) a Lidových mobilizačních sil (PMF), porušovali lidská práva osob a mučili osoby - zejména sunnitské Arabky - při zatýkání a během pobytu ve vyšetřovací vazbě a po odsouzení. Osoby v minulosti vězněné, osoby v minulosti držené ve vazbě a mezinárodní lidskoprávní organizace zdokumentovaly případy mučení a jiného krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestání v zařízeních provozovaných Ministerstvem vnitra a v menším rozsahu také ve vazebních zařízeních provozovaných Ministerstvem obrany. Lidskoprávní organizace uváděly, že zadržované osoby mučili pracovníci Ministerstva vnitra i Ministerstva obrany. UNAMI/OHCHR uvedly, že někteří zadržení demonstranti byli při výslechu podrobeni různému špatnému zacházení, jež zahrnovalo kruté bití, elektrošoky, stříkání studené vody z hadice či koupání ve studené vodě, zavěšení ze stropu za paže a nohy, vyhrožování smrtí a vyhrožování jejich rodinám a také ponižující zacházení (například bylo na zadržené demonstranty močeno nebo byli fotografováni nazi). Jedna místní nevládní organizace v červnu přinesla zprávu, že ve vazebních zařízeních v provinciích Ninewa, Salah al-Din, Kirkuk, Anbar, Dhi Qar a Bagdád byly zaznamenány desítky případů mučení. Vládní úředníci a příslušníci bezpečnostních složek, včetně příslušníků Iráckých bezpečnostních sil, Federální policie,

Lidových mobilizačních sil a některých jednotek vnitrostátních bezpečnostních složek Asaiysh regionální vlády Kurdistanu, se těšili faktické beztrestnosti.

7. Další dokazování již krajský soud neprováděl, protože obsah správního spisu ve spojení s informací Ministerstva zahraničních věcí USA považoval pro závěr o skutkovém stavu za dostačující.
8. Předmětem soudního přezkumu je správní rozhodnutí žalovaného, kterým nebyla žalobci prodloužena doplňková ochrana, udělená v roce 2017 z důvodu ozbrojeného konfliktu mezi tzv. Islámským státem a iráckými vládními jednotkami, kurdskými pešmergy, šiitskými milicemi a mezinárodní koalicí v čele s USA.
9. Jedná se již v pořadí o druhé rozhodnutí o žádosti žalobce o prodloužení doplňkové ochrany. Poprvé žalovaný žádosti žalobce nevyhověl, ale jeho rozhodnutí zdejší krajský soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Důvodem zrušení byla především neaktuálnost podkladů pro rozhodnutí, na jejichž základě dospěl žalovaný v předchozím rozhodnutí k závěru, že v Iráku již nezuří vnitřní ani mezinárodní ozbrojený válečný konflikt.
10. Krajský soud předně uvádí, že samotný azylový příběh žalobce (obavy z „vlivného“ manžela jeho milenky) nebyl žalovaným shledán jako důvodný pro udělení mezinárodní ochrany již v prvním rozhodnutí, kterým byla žalobci udělena doplňková ochrana. Stejný závěr zaujal žalovaný v napadeném rozhodnutí a ani krajský soud na něm neshledal důvod cokoliv korigovat, když proti závěru žalovaného v tomto směru žádné konkrétní žalobní námitky ani nesměřovaly.
11. Klíčové pro rozhodnutí o požadavku žalobce na prodloužení doplňkové ochrany zůstává, zda se vskutku významně a dlouhodobě změnily okolnosti, pro které mu byla udělena doplňková ochrana. V tomto směru bylo na žalovaném správním orgánu, aby zkoumal zejména to, zda nadále trvá původní důvod pro udělení doplňkové ochrany nebo zda se naopak situace v domovském státě stabilizovala a tato změna je natolik významná a má trvalou povahu, že odůvodňuje zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2018, č. j. 6 Azs 369/2017-41).
12. Krajský soud v první řadě souhlasí s tím, že žalovaný napravil pochybení, která mu byla vytknuta v předchozím rozsudku krajského soudu ze dne 29. 9. 2021 a shromáždil v dostatečném množství aktuální informace o Iráku. Současně však krajský dospěl k závěru, že žalovaný tyto informace nesprávně vyhodnotil ve vztahu k trvání důvodů pro prodloužení doplňkové ochrany žalobci, resp. některé důležité informace z nich plynoucí při svém rozhodování pominul.
13. Pravdou je, že se situace v Iráku od roku 2017, kdy byla žalobci udělena doplňková ochrana, změnila. Ve spise založené zprávy především potvrzují oficiální porážku tzv. Islámského státu v Iráku již na počátku prosince 2017, rozhodně však z nich nelze dovodit, že by v Iráku došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace, že udělení doplňkové ochrany žalobci již není zapotřebí. K proměnlivé a nestabilní bezpečnostní situaci v Iráku se v poslední době několikrát vyjadřoval Nejvyšší správní soud, který opakovaně dovodil, že z podkladů žalovaného nevyplývá, že by nynější situace byla již natolik stabilizovaná, aby již cizinci nepotřebovali mezinárodní ochranu (srov. např. rozsudky ze dne 9. 2. 2022 čj. 5 Azs 66/2021-32, ze dne 20. 9. 2021, čj. 1 Azs 202/2021-33, ze dne 19. 10. 2021 čj. 1 Azs 292/2021-51 nebo ze dne 11. 5. 2022 čj. 10 Azs 510/2021-52).

14. Žádnou pozitivní změnu v tomto směru nelze dovodit ani z aktuálních zpráv o Iráku shromážděných žalovaným. Ve zprávě OAMP o bezpečnostní a politické situaci v zemi z května 2022 (bod 6) se uvádí, že v Iráku sice neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí, ale od druhé poloviny roku 2019 začala aktivita Islámského státu znovu narůstat a jeho bojovníci představují pokračující hrozbu. Během roku 2021 zůstávala bezpečnostní situace v mnoha oblastech nestabilní, a to nejen kvůli útokům Islámského státu a jeho přidružených buněk, ale i v důsledku sporadických bojů mezi iráckými bezpečnostními silami a Islámským státem v odlehlých oblastech a přítomnosti milicí, které nejsou plně pod kontrolou vlády, včetně některých jednotek PMF. Docházelo také k sektářskému, etnickému a finančně motivovanému násilí. Irák se stále častěji stává dějištěm konfrontací mezi USA a Íránem. Bezpečnostní situace v iráckém Kurdistanu byla ovlivněna konfliktem mezi Tureckem a stranou PKK (strana kurdských pracujících). V polovině dubna 2022 zahájila Ankara novou vojenskou operaci s názvem Claw-Lock, jejímž cílem je podle turecké vlády zničit struktury PKK v severním Iráku. V další informaci OAMP ze dne 22. 2. 2022 (Situace etnických a náboženských skupin, Bezpečnostní situace) se hovoří sice o zlepšení bezpečnostního prostředí po skončení rozsáhlých bojů s Islámským státem, současně se však uvádí, že si Islámský stát udržoval dostatečnou operativní sílu a zůstával hlavním pachatelem porušování lidských práv, které bylo evidentní zejména v guvernorátech Anbár, Bagdád, Dijála, Kirkuk, Ninive a Saládín. Ve zprávách Agentury Evropské unie pro azyl (Bezpečnostní situace z ledna 2022 a Doporučení pro zemi: Irák z června 2022) se dále uvádí, že Irák se v roce 2021 stále potýkal s více ozbrojenými konflikty probíhajícími v různých guvernatorech a svévolné násilí je páčáno v různých částech Iráku v různé míře. Konkrétně ve vztahu k provincii K., kde žalobce podle svých slov celý život bydlel (s výjimkou období před opuštěním Iráku) a má zde rodinu (rodiče a bratry), se uvádí, že tato oblast je sice pod kontrolou centrální vlády, současně však skupina ISIL prováděla v této oblasti asymetrické útoky, jejichž terčem byli civilisté a bezpečnostní síly. Za dobu od srpna 2020 do října 2021 bylo v tomto regionu zaznamenáno 137 bitev, 107 incidentů v podobě výbuchů či násilností spáchaných na dálku a 35 případů násilností, z toho většina se odehrála v okrese Daquq. Agentura Evropské unie pro azyl (EUAA) konstatuje, že v této provincii dochází ke svévolnému násilí, byť nikoliv ve zvýšené míře.
15. Z uvedených zpráv podle přesvědčení krajského soudu vyplývá, že byť již zřejmě nelze v případě Iráku hovořit přímo o „totálním konfliktu“, tak se na druhou stranu nejedná o pouhá lokální ohniska, ale konflikt je rozšířen na různé části státu a dosud nedošlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace, že by již udělení doplňkové ochrany nebylo zapotřebí. Hrozba vážné újmy žalobci podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu tak s ohledem na bezpečnostní situaci v Iráku podle přesvědčení krajského soudu nadále trvá, a to tím spíše, že žalobce pochází z K., kde žil celý život (až na období posledního měsíce před opuštěním Iráku) a kde má svou rodinu (rodiče a bratry). Krajský soud nepřehlédl, že EUAA označila provincii Kirkuk za oblast, kde dochází ke svévolnému násilí, ale nikoliv ve vysoké míře, proto je požadována vyšší míra jednotlivých prvků k prokázání závažných důvodů domnívat se, že civilista vrácený na toto území by byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy ve smyslu článku 15 písm. c) kvalifikační směrnice. Uvedeným doporučením se krajský soud necítí být vázán a má za to, že k podobnému rozlišování míry svévolného násilí na „vysokou“ a „méně vysokou“ je třeba přistupovat obezřetně. Podle přesvědčení krajského soudu informace EUAA o množství

útoků v provincii (gubernorátu) K. jsou dostatečné pro závěr, že v dané oblasti v rozhodné době hrozba svévolného násilí v důsledku vnitřního ozbrojeného konfliktu trvala.

16. Druhé pochybení ze strany žalovaného spatřuje krajský soud ve způsobu, jakým se vypořádal s hrozbou vážné újmy žalobci podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání). Žalovaný posuzoval tuto hrozbu na straně 10 napadeného rozhodnutí výhradně ve vztahu k azylovému příběhu žalobce, ale nereflektoval již další informace, které se podávají ze zpráv o Iráku. Jak přitom vyplývá ze zprávy OAMP ze dne 24. května 2022 o bezpečnostní a politické situaci v zemi (podle stavu z května 2022), tak „*přestože ústava výslovně zakazuje mučení, zákony nedefinují jednání, které představuje mučení, a zákon dává soudcům plnou volnost při rozhodování o tom, zda je přiznání obžalovaného přípustné, často bez ohledu na způsob, jakým bylo získáno. Četné zprávy naznačovaly, že vládní úředníci používali mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání. Soudy běžně přijímaly vynucené přiznání jako důkaz, což bylo v některých případech souvisejících s bojem proti terorismu tzv. Islámského státu (IS) jediným zvažovaným důkazem. Ochrana vůči mučení není v zemi dostatečná (bod 3.1)*“. Z další informace OAMP ze dne 22. 2. 2022 (Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace - bod 3. 1. 2) pak vyplývá, že sunnitští Arabové (mezi které patří také žalobce) mohou být považováni za spojence Islámského státu na základě určitých individuálních faktorů, jako jsou rodinné vazby (i jen domnělé) na členy Islámského státu, oblast původu, kmen, jméno atd. Mezi potencionální ukazatele pro spojenectví s Islámským státem patří, pokud například sunnitský Arab žil na území bývalého Islámského státu a uprchl z oblasti v poslední fázi bojů, pokud patří do kmene, o kterém (nebo o jeho částech) je známo, že podporuje Islámský stát. Podezření z příslušnosti k Islámskému státu může vzbuzovat původ z vesnice nebo města, o kterém je známo, že podporuje Islámský stát nebo i jméno podobné jménu osoby podezřelé z členství v Islámském státu (existuje mnoho případů zadržených lidí jen proto, že se jejich jméno podobá jménu podezřelého z terorismu). Uvedená zpráva dále v bodě 3.1.2 uvádí, že sunnitští Arabové, kteří jsou vnímáni jako osoby přidružené k Islámskému státu, jsou vystaveni riziku zatčení a stíhání a dřívější zprávy zaznamenávají také odvetné násilí proti sunnitům ze strany oddílů Iráckých bezpečnostních sil a spojených sil, včetně Lidových mobilizačních sil a menšinových milicí, které byly zapojeny do mimosoudních poprav a dalších nezákonných vražd, mučení, vynucených zmizení, únosů a vydírání sunnitských civilistů, což je vnímáno jako pomsta za útoky Islámského státu proti šíitské komunitě, byť je těchto případů takového zneužívání hlášeno méně. O násilí vůči sunnitům v podobě např. svévolného zatýkání, zadržování, upírání přístupu k obhájci se zmiňují také články 3. 1. 4 a 3. 1. 5. S ohledem na uvedené informace, kterými se žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí nezabýval (přestože je měl k dispozici), ve spojení se shora citovanou pasáží zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 30. 3. 2021, a skutečností, že žalobce je sunnitským Arabem, neobstojí bez dalšího závěr žalovaného, že by žalobci v případě návratu do vlasti nehrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu a takový závěr nemá oporu ve spise. Naopak tyto zprávy nasvědčují tomu, obavy žalobce z vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) mohou být reálné. Jedná se tak o další (samostatný) důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí.
17. Z výše uvedených důvodů krajský soud napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s., a to částečně pro nezákonnost [ve vztahu k důvodům podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu] a dílem pro vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. [ve vztahu

k důvodům podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu]. Současně krajský soud rozhodl podle § 78 odst. 4 s. ř. s. o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V další fázi řízení je žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem krajského soudu, a nebudou-li na základě nejnovějších zpráv o Iráku shora uvedené obavy z vážné újmy hrozící žalobci podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu vyvráceny, měla by být žalobci doplňková ochrana prodloužena.

18. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a uložil žalovanému povinnost nahradit procesně úspěšnému žalobci důvodně vynaložené náklady řízení, spočívající v nákladech právního zastoupení, jejichž výši krajský soud určil podle vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Konkrétně krajský soud přiznal žalobci v rámci přisudku právo na náhradu odměny advokáta za tři úkony právní služby (1. - převzetí a příprava zastoupení, 2. - sepsí žaloby a 3. - účast u ústního jednání) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodu 5 advokátního tarifu (celkem 9 300 Kč), jeho hotových výdajů nahrazovaných podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu v paušální výši 900 Kč, a protože zástupce žalobce doložil, že je plátcem DPH, jsou jeho odměna a hotové výdaje v celkové výši 10 200 Kč navýšeny podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o tuto daň výši 2 142 Kč, jejíž náhrada rovněž žalobci náleží. Krajský soud uložil žalovanému povinnost nahradit shora specifikované náklady v celkové výši 12 342 Kč žalobci k rukám jeho zástupce. Určení advokáta coby platebního místa vyplývá z § 149 odst. 1 zákona číslo 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), které se v těchto případech přiměřeně aplikuje podle § 64 s. ř. s. Lhůtu k plnění krajský soud prodloužil oproti obecné délce stanovené v § 160 odst. 1 o. s. ř. na 30 dnů od právní moci rozsudku, protože rozhodnutí správních soudů nabývají právní moci již okamžikem doručení (viz § 54 odst. 5 s. ř. s.) a obecná 3 denní lhůta se jeví krajskému soudu v takovém případě jako nepřiměřeně krátká.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí.

Ostrava 21. prosince 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce